Tipkaart

Chemievrij beheer verharding & groen

Met deze tipkaart stellen wij u op de hoogte van de aankomende verboden op het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Het gaat om chemische bestrijdingsmiddelen die u als gemeente, of uw aannemer gebruikt om onkruiden, mos, algen of insecten te bestrijden in het groen of op verhardingen. Naast uitleg over de verboden geven wij u tips hoe u kunt overstappen naar chemievrije beheer.

Aanstaande wetgeving

Staatssecretaris Mansveld van Milieu heeft in een brief aan de Tweede Kamer van 6 februari 2014 het gewasbeschermingsbeleid buiten de landbouw uiteengezet. Achtergrond van het nieuwe beleid is de bescherming van de menselijke gezondheid en het milieu. Door een verbod op het gebruik van chemische stoffen die vermijdbaar zijn, wordt gewerkt aan een betere waterkwaliteit. Behalve dat het parlement dit onderwerp van groot belang vindt, moeten ook volgens Europese regelgeving maatregelen worden genomen volgens richtlijn EG128, 2009. Hoofdlijn van het beleid is het verbod op professioneel en particulier gebruik van bestrijdingsmiddelen op verhardingen per november 2015. En het verbod op professioneel gebruik op 'overige terreinen' per november 2017.

Wat betekent dit nu voor u?

Verhardingen

U mag geen chemische bestrijdingsmiddelen meer gebruiken per november 2015 op verhardingen. Onder verhardingen vallen asfalt, betonplaten, klinkers, grindpaden etc. Onderhoud van verhardingen is prima uitvoerbaar gebleken met niet-chemische methoden. Anno 2015 wordt ca. 50% van de gemeentelijke verharding zonder bestrijdingsmiddelen onkruidvrij beheerd.

Foto 1: paardenbloem in open voeg

Uitzondering op het verbod is alleen mogelijk als veiligheidsvoorschriften aantoonbaar verplichten tot bestrijden dan wel waar chemievrije methoden uit veiligheidsoverwegingen niet mogen worden toegepast, bijvoorbeeld ten gevolge van mogelijk brandgevaar. Er is een aantal gevallen waar chemische bestrijding de enige mogelijkheid is. Dat is het geval op sommige niet-openbaar toegankelijke industriële bedrijven (BZRO-inrichtingen), delen van defensieterreinen en op de gecoate strips van luchthaven Schiphol.

Overige terreinen, waaronder grasvelden en plantsoenen

U mag geen chemische bestrijdingsmiddelen meer gebruiken per november 2017 op overige terreinen. Onder 'overige terreinen' vallen: siertuinen, grasvegetaties en overige beplantingen. Deze terreinen krijgen twee jaar langer de tijd om over te schakelen naar niet-chemisch beheer. Na 2017 mogen chemische middelen alleen nog ingezet worden in uitzonderingssituaties. Uitgezonderd van het verbod zijn de lastige bestrijding van bijvoorbeeld Amerikaanse vogelkers, Aziatische boktor of eikenprocessierups. Overigens kan de eikenprocessierups zonder chemie bestreden worden met biologische middelen met daarin bacteriën die de rups aantasten in het larvestadium. Een andere uitzondering betreft recreatiebedrijven, sport- en golfterreinen. De staatssecretaris heeft bepaald dat de beheerders van deze terreinen tot 2020 de tijd wordt gegund om over te schakelen naar niet-chemische methoden.

Schoon water voor Brabant!

Schoon Water voor Brabant is een stimuleringsproject van de Provincie Noord-Brabant, Brabant Water, ZLTO, Stichting Duinboeren, Waterschappen Aa en Maas, De Dommel, Brabantse Delta en Rivierenland.

Chemievrije technieken op verhardingen

Inmiddels is er een aantal verschillende niet-chemische technieken op de markt waarmee onkruiden prima bestreden kunnen worden. Van deze technieken zijn allerlei uitvoeringen en combinaties leverbaar door verschillende fabrikanten:

- Heetwatertechniek (WAVE en volvelds)
- Heteluchttechniek (evt. met warmteterugwinning)
- Onkruidbranden (al dan niet gecombineerd met stoom)
- Borstelen

De veegfrequentie bepaalt mede de mate van onkruidgroei. Stem vegen en bestrijden van onkruid daarom goed op elkaar af.

Chemievrije technieken in het groen

Het gebruik van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen is niet bevorderlijk voor de plantgezondheid. Praktijkproeven wijzen uit dat de scheutgroei van de meeste heesterbeplantingen tot meer dan 30% achterblijft ingeval van chemisch onkruidbeheer.

Het onkruidbeheer is chemievrij te doen, dankzij aantal doeltreffende gereedschappen als elektrische schoffel tot handmatig te bedienen apparatuur werkend met hete lucht of heet water.

Foto 2: heetwater- en heetluchtmachine

Slim inrichten van verhardingen

Niet alleen de techniek is belangrijk, ook de inrichting. Waar geen onkruid kan groeien hoeft u het niet te bestrijden. Let hierbij op de volgende punten:

- Bij aanleg voegen dichtkitten of vullen met overig plastisch materiaal, gebruik passtukken rond obstakels (palen, lichtmasten of banken). Regenwaterafvoer geleiden d.m.v. goten.
- Bestrating strak leggen.
- Kies waar mogelijk voor gesloten verhardingen als asfalt, beton, printbeton, printasfalt, stelconplaten en overige betonplaten.
- Plaats hekwerken zwevend, minimaal 10 cm. boven maaiveld.
- Plaats hekwerken bij voorkeur niet boven open grond of boven ongebonden verharding.
- Plaats overige obstakels (palen, lichtmasten) in passtukken met gekitte voegen.
- Zorg bij de inrichting en plaatsing van machines/goederen ervoor dat de te behandelen verhardingen toegankelijk zijn.
- Plaats de materialen aaneengesloten zodat er geen niet-toegankelijke ruimtes ontstaan.

Slim inrichten van het groen

- Plant soorten die zich snel sluiten, waardoor onkruid geen kans krijgt.
- Zorg voor optimale voedingscondities van de bodem; gebruik organische mest (vermijd dus kunstmest) of micro-organismen en zorg voor een goede bodemstructuur.
- Voorkom chemische onkruidbestrijding. Bedenk dat de middelen ook voor de te beheren beplanting schadelijk zijn.
- Vaker snoeien, waardoor het plantvak niet helemaal kaal wordt, is voordeliger dan een vak rigoureus afzetten. Een kaal vak vraagt om een onkruidexplosie.
- Vermijd snippergroen.
- Let op dat de plantdichtheid op de soort is afgestemd.
- Hier geldt ook de juiste plant op de juiste plaats'. Smalle plantstrook vraagt geen grote heesters die regelmatig 'binnen de perken' moeten worden gehouden.

Foto 3: printbeton

Kosten verharding (voor kleinschalig werk oppervlakten kleiner dan 1 ha)

Hieronder staan per techniek bandbreedtes van marktconforme prijzen. De prijs hangt ook af van hoeveel jaar u aanbesteedt. Hoe langer deze periode, hoe goedkoper meestal.

- Heetwatertechniek : 0,08 - 0,15 €/m2/jaar
- Heteluchttechniek : 0,08 - 0,15 €/m2/jaar
- Borstelen : 0,15 - 0,30 €/m2/jaar
- Branden : 0,10 - 0,20 €/m2/jaar

Foto 4: onkruid tussen verharding

Schoon water voor Brabant!

Schoon Water voor Brabant is een stimuleringsproject van de Provincie Noord-Brabant, Brabant Water, ZLTO, Stichting Duinboeren, Waterschappen Aa en Maas, De Dommel, Brabantse Delta en Rivierenland.

Kosten groen

Voor groenbeheer is het onderhoud doorgaans niet duurder wanneer met de inrichting van beplanting en het kiezen van sortiment rekening wordt gehouden met de beheermethode. De kwaliteit van de beplantingsvakken bij het achterwege laten van onkruidbestrijdingsmiddelen is beter en de beplanting functioneert langer. Wanneer u bestaande beplanting zonder bestrijdingsmiddelen wil gaan beheren heeft u in de beginfase te maken met meerkosten. Het is verstandig een omvormingsbudget te genereren voor omvorming van het groen gedurende een aantal jaren. Een deskundige groenvoorziener kan u hiermee verder helpen. Er is namelijk ook werk met werk te maken en er zijn inverdieneffecten.

Strategie aanbesteding

- Integraal aanbesteden: sluit waar mogelijk aan bij het overige gemeentelijke beheer zoals kolkenreiniging en borstelen.
- Besteed het werk uit aan bedrijven met ervaring, zo mogelijk met meerdere technieken.
- Het uitbesteden met behulp van een beeldbestek levert doorgaans voordelen op. Om het kwaliteitsbeeld te handhaven kunt u gezamenlijk met de aannemer periodiek een meting verrichten of deze door derden laten uitvoeren.
- Schrijft u in uw bestek methoden voor die uw verhardingen en eigendommen van derden niet beschadigen. Let wel, de aanpak van iedere mate van onkruidgroei en onkruidsoorten is specifiek waarbij niet iedere techniek met goed resultaat kan worden ingezet. Onderzoek of uw aannemer daarin thuis is.
- Heb de oppervlakten van de verhardingensoorten goed in beeld. Zo kunt u offertes met elkaar vergelijken en betaalt u niet te veel.

Meer informatie?

Zie website op neem contact op met:

- Joost Lommen (CLM): jlommen@clm.nl of 0345-470758
- Jan Hekman (Eco Consult): j.hekman@ecoconsult-gmm.nl of 0313-420066
- www.schoon-water.nl

Schoon Water voor Brabant

Schoon Water voor Brabant is een stimuleringsproject om het grond- en oppervlaktewater schoon te houden. Initiatiefnemers zijn Provincie Noord-Brabant, drinkwaterbedrijf Brabant Water, ZLTO, stichting Duinboeren en de Brabantse waterschappen. Het project wordt uitgevoerd door CLM Onderzoek en Advies, Eco Consult en DLV Plant. Grond- en oppervlaktewater zijn bron voor drinkwater. Loonwerkers, aardappel-, boom- en vollegrondsgroentetelers in heel Brabant doen mee aan het project. In elf grondwaterbeschermingsgebieden, doen zelfs alle gebruikers van bestrijdingsmiddelen mee: bewoners, bedrijven, landbouw, en gemeenten. Zo zorgen zij samen voor schoon drinkwater, nu en in de toekomst.